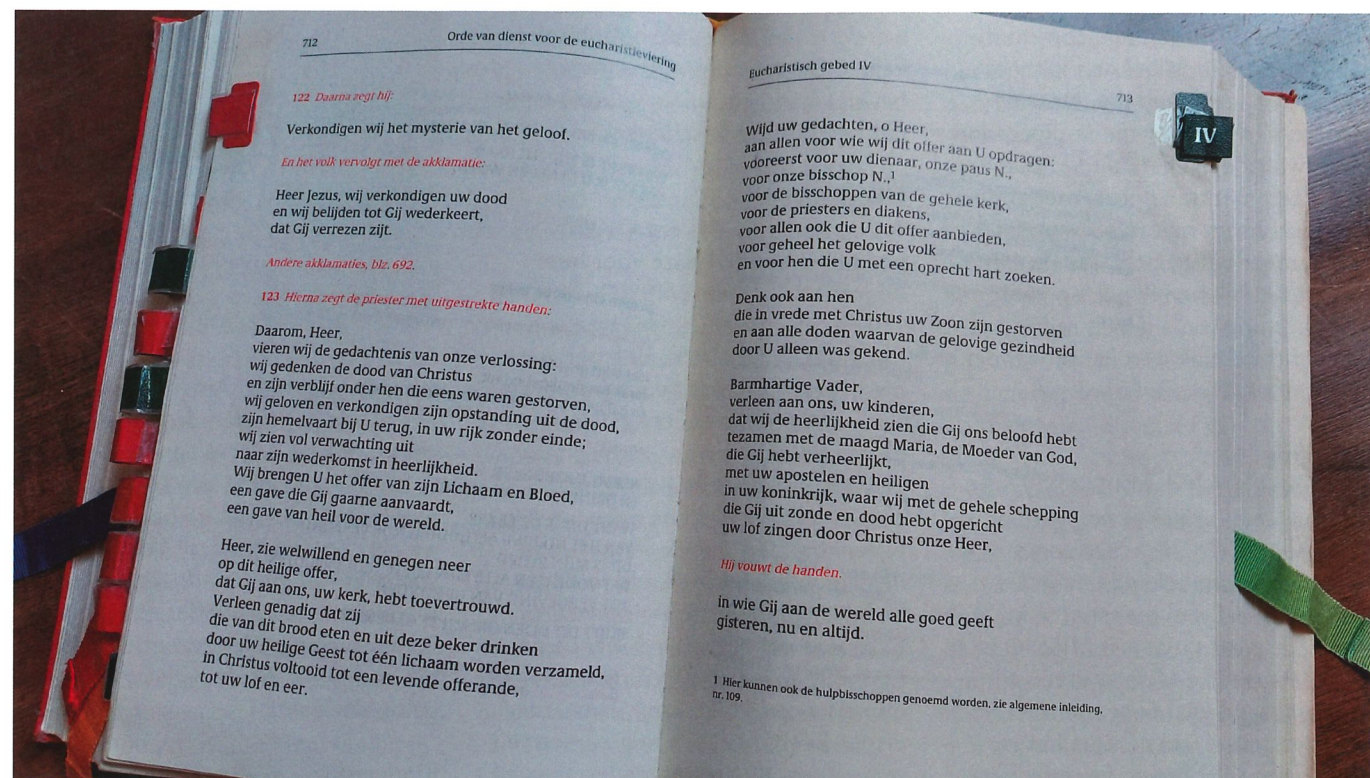

De viering van de Eucharistie en de belijdenis van ons geloof

Romeins Altaarmissaal met tekst van het eucharistisch gebed IV

De eucharistieviering is één grote belijdenis van ons geloof. Elk klein moment van de viering, van binnenkomst en ontvangst tot zegen en wegzending, is uitdrukking en getuigenis van ons geloof. In deze uitgave van OPBOUW lezen we hoe het zevende en achtste geloofsartikel doorklinkt in de liturgie.

Art. 7 Vandaar zal hij komen oordelen, de levenden en de doden

In de geloofsartikelen over Jezus komen drie tijden voor: verleden, heden en toekomst. De meeste artikelen gaan over het verleden: zijn conceptie, geboorte, lijden, sterven en verrijzen. In artikel 6 gaat het van verleden over naar het heden: “die opgevaren is ten hemel, zit aan de rechterhand van God” (art. 6). In dat artikel leven we, als het ware: Jezus zit nu aan de rechterhand van de Vader. Het is symbolische taal voor een ongrijpbare werkelijkheid. Hij is ergens, en doet ongetwijfeld ook van alles, maar wat en hoe – het is voor

ons verborgen. In datzelfde artikel gaat de belijdenis over van het heden naar de toekomst: “vandaar zal Hij komen oordelen...”

In het eucharistisch gebed na de consecratie zien we hetzelfde gebeuren: het gaat over verleden, heden en toekomst. Eerst wordt in de **anamnese** herdacht wat Jezus voor ons destijds heeft gedaan; we gedenken zijn leven, dood en verrijzenis, en beseffen hoezeer dat ook nu nog voor ons van belang is. Daarna volgen de gebeden voor het heden: voor de Kerk, voor mensen in nood, voor onszelf. En dan volgt aandacht voor de toekomst.

Als we deze teksten uit het eucharistisch gebed tijdens de Mis horen, valt dat allemaal niet zo op; het is maar een bescheiden onderdeel in een lange tekst. Maar het is mooi om te zien hoe de Kerk dat formuleert; daarom is het misschien goed om die fragmenten uit een aantal eucharistische gebeden van dichtbij te bekijken.

In 2c staat: “Wij vragen U, ontferm U over ons allen, opdat wij [-] waardig bevonden worden het eeuwig leven deelachtig te zijn en U loven en eren.” Hier wordt naar de toekomst gekeken, naar het leven na de dood. Het gaat er niet alleen om dat we dan nog leven, maar ook dat we God kunnen loven en eren – eigenlijk een voortzetting van de dankzegging die we eucharistie noemen.

In 3b staat het anders: “Laat allen die U lief waren en die van hier zijn

heengegaan, genadig binnen in uw rijk. Ook wijzelf hopen daar eens te mogen zijn, om met hen samen voor altijd te mogen genieten van uw heerlijkheid.” Nadat we hebben gebeden voor de overledenen, spreken we een wens uit over onze eigen toekomst. We hopen dat het “oordelen” waarover de geloofsbelijdenis spreekt, gunstig voor ons uitpakt, zodat we mogen verblijven in zijn rijk. Dit keer niet om door te gaan met de dankzegging, maar om te genieten van zijn heerlijkheid. Hier dus geen beweging van ons naar God (die dankzegging), maar van God naar ons: Hij laat ons genieten.

Nummer 4 heeft van allebei wat: “Verleen aan ons, uw kinderen, dat wij de heerlijkheid zien die Gij ons beloofd hebt [-] in uw koninkrijk, waar wij met de gehele schepping die Gij uit zonde en dood hebt opgericht uw lof zingen.” Enerzijds weer die heerlijkheid, nu dan het zien van de heerlijkheid, wat ongetwijfeld gepaard gaat met genieten. Anderzijds ook het lof zingen; niet alleen door onszelf, maar door allen die God naar de hemel heeft gebracht.

Nummer 6 behandelt de toekomst kort en bondig: “Breng ons thuis bij U.” Je zou kunnen zeggen: thuis-komen bij de Vader is eigenlijk waar het allemaal om gaat. Als de priester tijdens de Mis een druppel water bij de wijn doet, zegt hij (in stilte): “Water en wijn worden één. Gij deelt ons menszijn en neemt ons op in uw goddelijk leven.”

Nummer 7 brengt heden en verleden bij elkaar. “Help ons mee te werken aan de komst van uw koninkrijk tot de dag komt en het uur waarop wij voor U zullen verschijnen. Geef ons dan een plaats met al uw heiligen in de hemel.” In het heden vragen we of God ons in staat wil stellen op de een of andere manier bij te dragen aan de komst van zijn rijk. Het “oordelen” uit de geloofsbelijdenis vinden we terug in “het uur waarop we voor U zullen verschijnen”, en we spreken de hoop uit dat het oordeel positief zal uitvallen.

Nummer 8 legt de nadruk op de eenheid: “Breng zo de mensen bijeen

van alle rangen en standen, van alle rassen en talen om in eenheid de maaltijd te vieren tot een eeuwige verzoening.” Eenheid onder de mensen, maar ook eenheid met God in een “eeuwige verzoening” – water (mens) en wijn (God) worden één. Nummer 12 spreekt over de thuis-komst en de heerlijkheid: “En als ook onze weg ten einde loopt, neem ons dan op in uw huis, waar plaats is voor velen. Schenk ons de vervulling van onze levenslange hoop: overvloedig leven in uw heerlijkheid.”

Ook in twee van de drie eucharistische gebeden voor kinderen komt de toekomst aan de orde. Nummer 10 zegt het zo: “Breng ons bijeen op uw dag en laat ons delen in de glorie van uw rijk”. Nummer 11 is net zo bondig als nummer 6: “Breng ons allen eenmaal thuis bij U.” Eenheid en thuiskomst – dat mag je het tegenovergestelde noemen van de zondeval. Die leidde immers tot verdeeldheid en ballingschap.

Art. 8 De heilige Geest

Bij de bespreking van artikel 3 (“die ontvangen is van de heilige Geest”) ging het over de eerste **epiklese** in

het eucharistisch gebed, waarin we vragen om de kracht van de heilige Geest voor de verandering van brood en wijn in lichaam en bloed van Christus. De tweede epiklese zit in het tweede deel van het gebed; dan vragen we de kracht van de Geest voor de gemeenschap. In eucharistisch gebed nummer 5 staat het zo: “Zend nu, Vader, de Trooster en Helper in ons midden, uw heilige Geest. Wek de gezindheid van Jezus Christus in ons hart. Sterk ons vertrouwen, verruim onze liefde. Raak ons met het vuur van uw Geest en breng ons elkaar nabij.”

In de meeste eucharistische gebeden wordt in de tweede epiklese gevraagd om versterking van de eenheid van de geloofsgemeenschap (“breng ons elkaar nabij”), een bede die aansluit bij die ene grote wens van Christus, uitgesproken in zijn indrukwekkende gebed tot de Vader: “Ik heb hun de heerlijkheid gegeven die Gij Mij geschonken hebt, opdat zij één zijn zoals Wij één zijn: Ik in hen en Gij in Mij, opdat zij volmaakt één zijn (Johannes 17, 22). De verzen Christus schenkt zichzelf in de eucharistie; door de communie is Hij in ons, dankzij de kracht van de Geest, die door de Vader is gezonden.

Door de Communie is Christus in ons